

SANASTO 2013

TIEDETTÄ, TERMEJÄ JA TEKNIKKAA

TYÖRYHMÄ: TYÖTÄ, TAHTOA JA TAITOA

Seppo Vuori

Jari Tuunanen

Tapani Eurajoki

Eero Patrakka

Käthe Sarparanta

Olli Nevander

Kahden vuoden työ - 2012 -2013

- Perustuu aiempaan vuoden 2000 sanastoon
- **Sanasto 2013** sisältää kaikkiaan noin 1300 ydintekniikan sanaa kuudella kielellä: **suomi, ruotsi, englanti, saksa, venäjä ja ranska.**
- Termien määritelmät ovat **suomeksi ja englanniksi.**
- Jakeluun tulee stabiili ja osittain suojattu Pdf-muoto, joka mahdollistaa monipuoliset hakutoiminnot
- Jaetaan jäsenistölle ainakin kommenteille tänä vuonna
- Ulkopuolisille jako (maksu?) tai sanaston yhdistäminen kannatusjäsenien sanastokoneisiin on mahdollista

TYÖN RAJAT JA PERIAATTEET

Tarkoituksena on ollut saada mahdollisimman hyödyllinen sanasto suomalaisille ydintekniikan kielen käyttäjille!

Työssä noudatetut periaatteet:

- Termien tieteellinen sisältö on mahdollisimman oikea
- Tekninen kehys on suomalainen säännöstö ja ydinlaitokset
- Näkökulma on suomalainen tutkija, ydinvoiman käyttäjä ja viranomainen

TERMIEN VALINNAN PERIAATTEET

- Pääsana on suomeksi - selitykset ja muut termit perustuvat siihen
- Vain poikkeustapauksissa englanninkielinen termi on valittu pääsanaksi: esim. käyttöhäiriöitä kuvaavat termit, jotka vaihtelevat eri kielillä (incident and transient)
- Termien suomenkieliset määritelmät perustuvat ydintekniikan alan toimijoiden kieleen ja lainsäädännössä ja ohjeissa (STUK) esitettyihin termeihin.
- Eräiden englanninkielisten määritelmien pohjana on käytetty IAEA:n termejä, mutta pääosa määritelmistä perustuu suomalaiseen säännöstöpohjaan
- IAEA:n selityksien suoraa kopiointia on vältetty jo sanaston ”tekijänoikeuksiin” liittyvien seikkojen vuoksi

Tällainen se on!

suomi	Määrittely suomeksi	englanti	ruotsi	saksa	ranska	venäjä	Definition
absorboitunut annos	Ionisoivalle säteilylle alttina olevaan väliaineeseen absorboitunut säteilyenergia jaettuna tarkasteltavan kohteen massalla. Absorboituneen annoksen yksikkö on gray, Gy; 1 Gy = 1 J/kg.	absorbed dose	absorberad dos	Energiedosis (f), absorbierte Dosis (f) (pl. die ...Dosen)	dose absorbée (f)	поглощенная доза, абсорбированная доза	The fundamental dosimetric quantity D, defined as: where d is the mean energy imparted by ionizing radiation to matter in a volume element and dm is the mass of matter in the volume element. The unit is J/kg, termed the gray (Gy).
absorptio, imeytyminen	Absorptio tarkoittaa säteilyn energian imeytymistä kudoksen sisälle.	absorption	absorption	Absorption	absorption (f)	поглощение (абсорбция)	See sorption.
advektio	Aineen tai lämmön siirtyminen vaakasuuntaisesti kaasussa (esim. ilmassa) tai nesteessä (esim. vedessä)	advection	advektion	Advektion	advection (f)	адвекция	The movement of a substance or the transfer of heat by the motion of the gas (usually air) or liquid (usually water) in which it is present. The movement or transfer of a substance, heat, etc. by the motion of the fluid medium (e.g. air or water) in which it is present.
AGR (advanced gas cooled reactor = kehittyneet kaasujäähdytteinen reaktori)	Englantilainen, toisen sukupolven kaasujäähdytteinen tehoreaktorityyppi, jossa polttoaineena käytetään vähän väkevoitää uraanioksidia, hidastimena grafiittia ja jäähdytteenä hiilidioksidia. Nykyään reaktorityyppi on vanhentunut ja poistumassa käytössä.	advanced gas-cooled reactor (AGR)	avancerad gaskylid reaktor	fortgeschrittener gasgekühlter Reaktor, -en (m)	réacteur avancé refroidi au gaz (AGR) (m)	улучшенный реактор с газовым охлаждением	Advanced Gas-Cooled Reactor. A total of 14 reactor units of this type are in operation in England and Scotland. AGR reactors use enriched uranium as fuel, graphite as moderator and CO2 as cooling gas.
aihekohtainen raportti	Turvallisuusselosteeseen liittyvä tiettyä aihetta käsittelevä selvitys, joka osoittaa, millaisiin kokeellisiin tutkimuksiin ja teoreettisiin analyyseihin laitoksen suunnittelu perustuu. Aihekohtaisten raporttien tarkoituksena on tarjota syvällistä yksityiskohtaisen suunnittelun ja vimaomaishyväksynnän tarvitsemää lisätietoa	topical report	objektspecifik rapport, ämnesspecifik rapport	Themenbericht, -e (m)	rapport thématique (m)	тематический отчет	Topical reports are providing scientific information for design and licensing purposes. According to Finnish regulations topical reports to be submitted concern, e.g., the fuel, reactor, reactor pressure vessel, safety systems and containment. These reports shall include research results important for design and describe in detail the calculation models used for design and the codes employed for computer analyses.